

KWALIFIKACJE I KOMPETENCJE ZAWODOWE PIELĘGNIAREK W POLSCE – przegląd uwarunkowań prawnych

Krakowska Akademia

im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Uczelnia Państwowa

im. Jana Grodka w Sanoku

Vzdělávání a kompetence sester v Polsku

Grażyna Dębska, RN, PhD,
Faculty of Medicine and Health Sciences,
Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University (PL)

Kvalifikace a kompetence sester v Polsku - předpoklady a praxe

Grażyna Rogala- Pawelczyk, RN, PhD, Uczenia Państwowa im.
Jana Grodka w Sanoku

SESTRA 2022

Kam kráčíš, česká sestro?

10. 10. 2022 – ZLÍN-ČR

Krakowska Akademia

im. Andrzeja Frycza
Modrzewskiego

Krakowska Akademia
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

www.ka.edu.pl

Uczelnia Państwowa

im. Jana Grodka w Sanoku

www.up-sanok.edu.pl

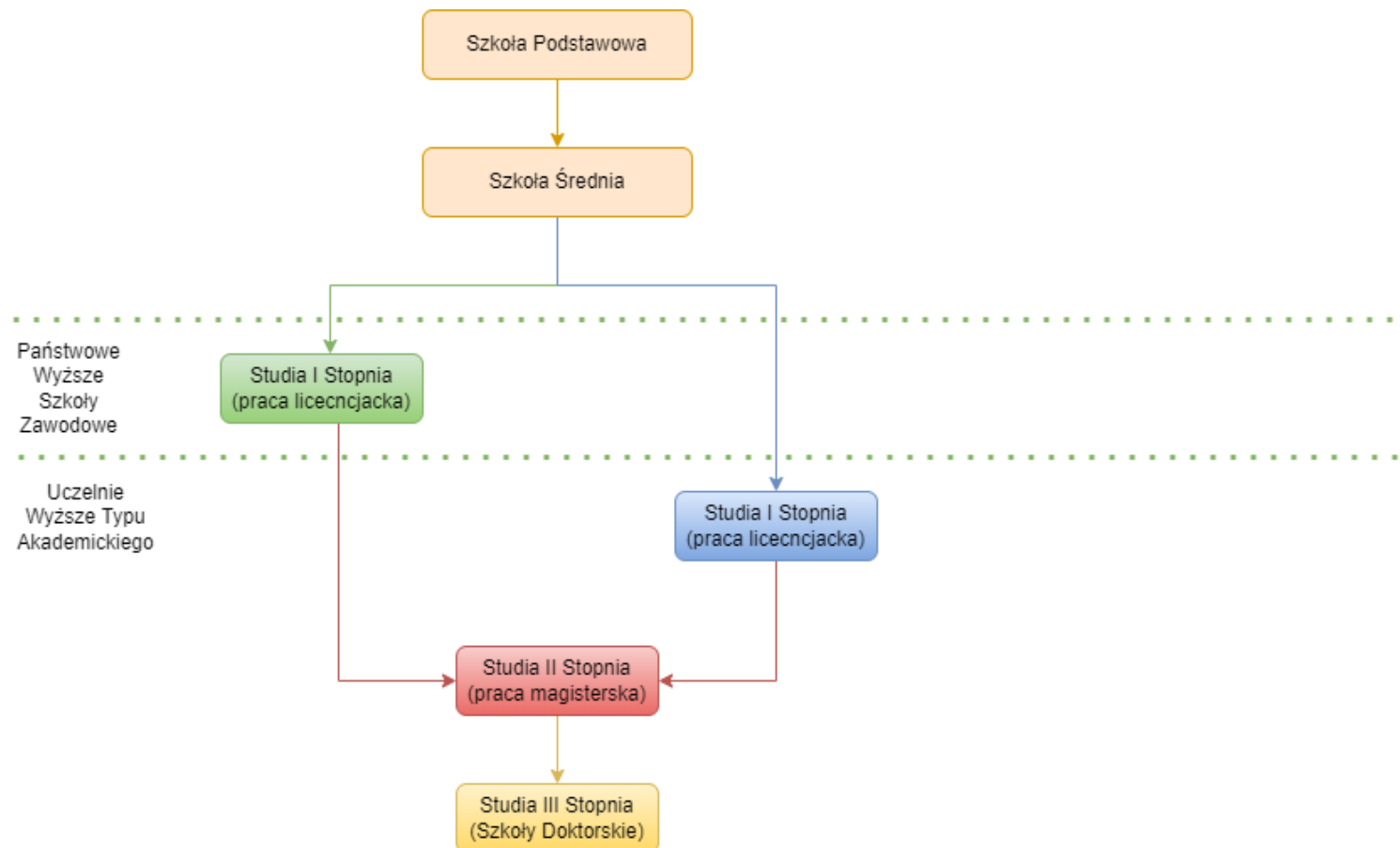

AKTY PRAWNE REGULUJĄCE KSZTAŁCENIE PIELĘGNIAREK W POLSCE

Według stanu prawnego na dzień dzisiejszy, kształcenie w zawodach pielęgniarstwa (na wszystkich etapach) regulowane jest przez następujące akty prawne:

- ✓ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz.U. UE L.05.354, str. 132)
- ✓ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej Dz.U. 2022 poz. 551
- ✓ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz.U. 2022 poz. 1117
- ✓ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkół Pielęgniarek i Położnych Dz.U.2021 poz.1017
- ✓ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarstwa i położnych Dz.U. 2012 poz. 970
- ✓ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarstwa, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne Dz.U.2013.poz.1562

OBECNA STRUKTURA SYSTEMU EDUKACJI PIELĘGNIAREK W POLSCE

STANDARD KSZTAŁCENIA NA STUDIACH I STOPNIA

Na podstawie:

- 1) Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005 roku w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. UE. L.05.255.22 z późn. zm.) Dz.U. UE. L.05.255.22 z późn. zm. wraz z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym
- 2) Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej Dz.U. 2022 poz. 551

Kwestia	Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005 roku oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r.	Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r.
Czas trwania studiów	Nie mniej niż 6 semestrów	Nie mniej niż 3 lata
Liczba godzin zajęć	4600 godzin kształcenia teoretycznego i klinicznego	Nie mniej niż 4720

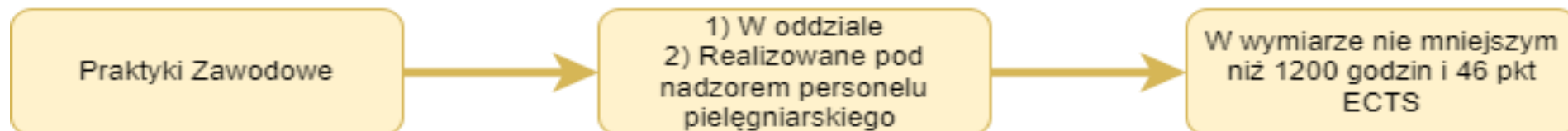
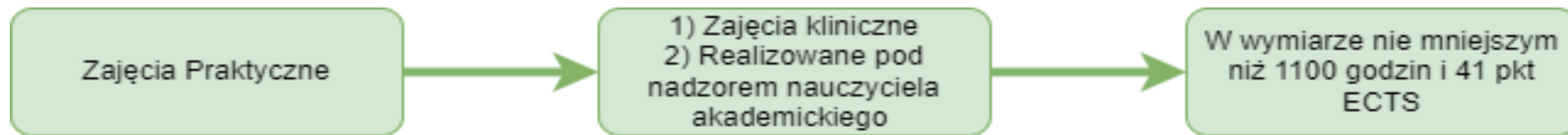
W myśl:

- 1) - liczba punktów ECTS wynosi co najmniej 180 ECTS, min- 6 sem, 4720 godz.
- 2) - kształcenie teoretyczne obejmuje co najmniej jedną trzecią minimalnego okresu kształcenia, kształcenie kliniczne, czyli praktyczne – co najmniej połowę minimalnego okresu kształcenia

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE A PRAKTYKI KLINICZNE

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ I PUNKTÓW ECTS ZORGANIZOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH ZAJĘĆ

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

Grupy zajęć, w ramach których osiąga się szczegółowe efekty uczenia się	Liczba Godzin	Liczba Punktów ECTS
Nauki Podstawowe	500	20
Nauki Humanistyczne	420	17
<i>W Tym Język Angielski</i>	120	2
Nauki W Zakresie Podstaw Opieki Pielęgniarskiej	600	22
Nauki W Zakresie Opieki Specjalistycznej	900	34
<i>W Tym Przygotowanie Pracy Dyplomowej I Do Egzaminu Dyplomowego</i>		5
Zajęcia Praktyczne	1100	41
Praktyki Kliniczne	1200	46
Łącznie	4720	180

KSZTAŁCENIE ZDALNE I SMOKSZTAŁCENIE

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

Kształcenie może być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach tego kształcenia, **nie może być większa niż 10% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.**

Nie dotyczy to praktyk zawodowych!

STANDARD KSZTAŁCENIA PIELEŃNIAREK NA STUDIACH II STOPNIA

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

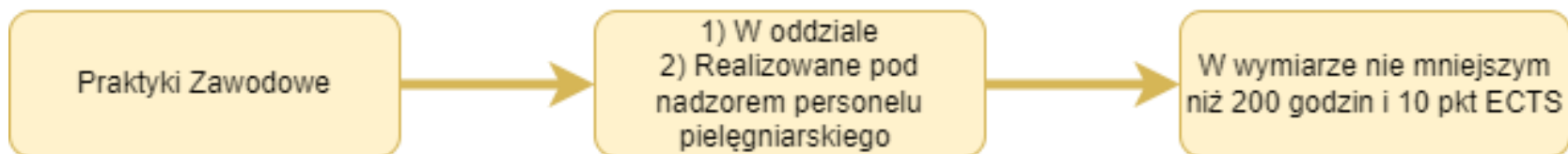
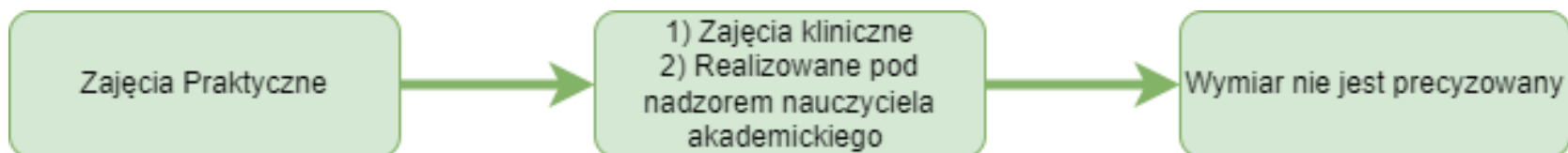
Według obowiązujących w Polsce standardów kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, studia drugiego stopnia:

- trwają co najmniej 4 semestry
- liczba godzin zajęć, w tym praktyk zawodowych nie może być mniejsza niż 1300
- liczba punktów ECTS wynosi co najmniej 120.

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE A PRAKTYKI KLINICZNE

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ I PUNKTÓW ECTS ZORGANIZOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH ZAJĘĆ

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

Grupy zajęć, w ramach których osiąga się szczegółowe efekty uczenia się	Liczba Godzin	Liczba Punktów ECTS
Nauki Społeczne i Humanistyczne <i>W Tym Język Angielski</i>	270	23
	90	6
Zaawansowana Praktyka Pielęgniarska	510	40
Badania Naukowe i Rozwój Pielęgniarstwa	170	15
Zajęcia Uzupełniające Efekty Uczenia Się w Powyższych Grupach	150	12
Praktyki Zawodowe	200	10
Przygotowanie Pracy Dyplomowej i Do Egzaminu Dyplomowego	-	20
Łącznie	1300	120

WERYFIKACJA OSIĄGNIĘTYCH WYNIKÓW

Na podstawie:

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)

- Studia pierwszego i drugiego stopnia kończą się egzaminem dyplomowym, składającym się z części teoretycznej i praktycznej.
- Egzamin dyplomowy obejmuje weryfikację osiągniętych efektów uczenia się objętych programem studiów.
- Pracę dyplomową student przygotowuje w oparciu o analizę indywidualnego przypadku.

Art. 4. 1. Wykonywanie zawodu pielęgniarki polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych

(Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej)

- w szczególności na:
 - 1) rozpoznawaniu warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta;
 - 2) rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta;
 - 3) planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem;
 - 4) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych; diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych;
 - 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji;
 - 6) orzekaniu o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
 - 7) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia

Za wykonywanie zawodu pielęgniarki uważa się również:

(Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej 1996, 2011)

- 1) Nauczanie zawodu pielęgniarki lub innych zawodów medycznych oraz udział w doskonaleniu zawodowym
- 2) Prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie pielęgniarstwa
- 3) Kierowanie i zarządzanie zespołami pielęgniarek, zatrudnienie na stanowiskach administracyjnych związanych z udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej
- 4) Zatrudnienie w organach administracji publicznej, których zakres działania obejmuje nadzór nad ochroną zdrowia, Ministerstwo Obrony Narodowej, Służba Więzienna
- 5) Zatrudnienie w domach pomocy społecznej
- 6) Zatrudnienie na stanowisku pielęgniarki w żłobku lub klubie dziecięcym
- 7) Działalność w samorządzie zawodowym i w związkach zawodowych

UPRAWNIENIA PIEŁĘGNIARKI

Na podstawie:

Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego Dz.U. 2017 poz. 497

Pielęgniarka jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego m.in.:

ŚWIADCZEŃ DIAGNOSTYCZNYCH obejmujących:

- wykonywanie badania fizykalnego, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa uzyskany po 2001 r., lub ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo, które rozpoczęły się w roku akademickim 2012/2013, lub posiada zaświadczenie o ukończeniu kursu z zakresu badania fizykalnego Advanced Physical Assessment;
- wykonywanie standardowego, spoczynkowego badania elektrokardiograficznego i rozpoznanie cech elektrokardiograficznych stanów chorobowych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny w tym zakresie;
- wykonywania gazometrii z krwi tętniczej pobranej przez kaniulę założoną uprzednio przez lekarza w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, jeżeli ukończyła kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu;
- ocenę i monitorowanie poziomu znieczulenia pacjenta oraz poziomu zwiótczenia w trakcie znieczulenia ogólnego, jeżeli ukończyła kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki;

UPRAWNIENIA PIEŁĘGNIARKI

Na podstawie:

Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego Dz.U. 2017 poz. 497

Pielęgniarka jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego m.in.:

ŚWIADCZEŃ LECZNICZYCH obejmujących:

- dobór sposobów leczenia ran, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu, lub posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
- doraźną modyfikację dawki leczniczej produktu leczniczego przeciwbólowego i produktów leczniczych stosowanych w celu łagodzenia bólu u osób objętych opieką paliatywną, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu;
- przygotowanie pacjenta leczonego metodami: Ciągła Ambulatoryjna Dializa Otrzewnowa (CADO), Automatyczna Dializa Otrzewnowa (ADO) i hemodializa oraz hiperalimentacja oraz jego rodziny – do współudziału w prowadzonym leczeniu, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu, lub posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
- wykonywanie intubacji dotchawiczej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, jeżeli ukończyła kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu;
- podawanie produktów krwiopochodnych, rekombinowanych koncentratów czynników krzepnięcia oraz desmopresyny, w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

UPRAWNIENIA PIEŁĘGNIARKI

Na podstawie:

Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego Dz.U. 2017 poz. 497

Pielęgniarka jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego m.in.:

ŚWIADCZEŃ ZAPOBIEGAWCZYCH obejmujących:

- psychoedukację pacjentów z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami oraz ich rodzin, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny w tym zakresie lub kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, lub posiada tytuł magistra pielęgniarstwa
- prowadzenie edukacji osób chorych na cukrzycę i ich rodzin, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub kurs kwalifikacyjny lub posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, jeżeli program kursu lub specjalizacji obejmowały treści kształcenia z tego zakresu, lub posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;

ŚWIADCZEŃ REHABILITACYJNYCH obejmujących:

- rehabilitację pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny w tym zakresie lub kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego lub posiada tytuł z tego zakresu, lub posiada tytuł magistra pielęgniarstwa.

UPRAWNIENIA PIEŁĘGNIARKI – ORDYNOWANIE LEKÓW I WYROBÓW MEDYCZNYCH

Na podstawie:

Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej Dz.U. 2022 poz. 551

Pielęgniarka posiadająca dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ma prawo samodzielnie:

- ordynować leki zawierające określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiać na nie recepty,
- ordynować określone wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie zlecenia albo recepty – jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny w tym zakresie.

W ramach realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji pielęgniarka posiadająca dyplom ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ma prawo wystawiać recepty na leki, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczenia, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny w tym zakresie.

UPRAWNIENIA PIELĘGNIARKI – ORDYNOWANIE LEKÓW I WYROBÓW MEDYCZNYCH: LISTA

Na podstawie:

- 1) Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej Dz.U. 2022 poz. 551
- 2) Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych ordynowanych przez pielęgniarki i położne oraz wykazu badań diagnostycznych, na które mają prawo wystawiać skierowania pielęgniarki i położne Dz.U. 2018 poz. 299

Przykładowe substancje czynne zawarte w lekach które, w myśl powyższych przepisów mogą być ordynowane przez pielęgniarki i położne oraz na które pielęgniarki i położne mają prawo wystawiać recepty:

Leki przeciwbakteryjne do stosowania miejscowego:

- Nystatinum - postaci do podawania na skórę i błony śluzowe
- Metronidazolum - postaci do podawania na skórę i błony śluzowe

Leki przeciwbólowe:

- Tramadolum - postaci do podawania doustnego i doodbytniczego
- Tramadolum + Paracetamolum - postaci do podawania doustnego i doodbytniczego

Anksjolityki:

- Hydroxyzinum - postaci do podawania doustnego

Leki rozszerzające oskrzela:

- Salbutamolum - postaci do podawania wziewnego
- Ipratropii Bromidum - postaci do podawania wziewnego

Środki znieczulające działające miejscowo:

- Lidocainum - postaci podawane na skórę i błony śluzowe
- Lidocainum - roztwór do wstrzykiwań (położne)
- Lidocainum + Prilocainum - postaci do podawania na skórę i błony śluzowe.

UPRAWNIENIA PIEŁĘGNIARKI – ORDYNOWANIE LEKÓW I WYROBÓW MEDYCZNYCH: LISTA

Na podstawie:

- 1) Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej Dz.U. 2022 poz. 551
- 2) Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych ordynowanych przez pielęgniarki i położne oraz wykazu badań diagnostycznych, na które mają prawo wystawiać skierowania pielęgniarki i położne Dz.U. 2018 poz. 299

Przykładowe produkty medyczne, na które pielęgniarki i położne mają prawo wystawić recepty:

- Cewniki zewnętrzne i urologiczne
- Materac przeciwoodleżynowy (z wyłączeniem materacy piankowych)
- Balkonik albo podpórka ułatwiająca chodzenie
- Trójnóg albo czwórnóg.

Obowiązek kształcenia ustawicznego pielęgniarek i położnych

(Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej 1996, 2011)

Art. 61.

1. Pielęgniarka i położna mają obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawo do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego.
2. Za spełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kształcenie podyplomowe odbywane w ramach w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. studiów podyplomowych
3. Pielęgniarka i położna zatrudnione na podstawie umowy o pracę odbywają kształcenie podyplomowe na swój wniosek, na podstawie wydanego przez pracodawcę skierowania do organizatora kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych, zwanego dalej „organizatorem kształcenia”.
4. Pielęgniarka i położna mogą odbywać kształcenie podyplomowe również bez skierowania, o którym mowa w ust.3, na podstawie umowy zawartej z organizatorem kształcenia.
5. Pielęgniarka i położna pełniące zawodową służbę wojskową odbywają kształcenie podyplomowe na swój wniosek, na podstawie wydanego przez Szefa Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia skierowania do organizatora kształcenia lub bez skierowania – na podstawie umowy zawartej z organizatorem kształcenia.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – KURSY KWALIFIKACYJNE

- Kurs kwalifikacyjny zgodnie z art.71 ust.1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 479 i 1559) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia.

EDUKACJA PODYPŁOMOWA – KURSY KWALIFIKACYJNE

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne Dz.U.2013.poz.1562

Kursy kwalifikacyjne dla pielęgniarek mogą być prowadzone w dziedzinach pielęgniarstwa:

1. anestezyjologicznego i intensywnej opieki;
2. chirurgicznego;
3. diabetologicznego;
4. geriatrycznego;
5. internistycznego;
6. kardiologicznego;
7. nefrologicznego z dializoterapią;
8. neonatologicznego;
9. neurologicznego;
10. onkologicznego;
11. operacyjnego;
12. opieki długoterminowej;
13. opieki paliatywnej;
14. pediatricznego;
15. psychiatrycznego;
16. ratunkowego;
17. rodzinnego;
18. środowiska nauczania i wychowania;
19. transplantacyjnego.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – KURSY KWALIFIKACYJNE

W 2020 r. zrealizowano 160 kursów kwalifikacyjnych, co stanowiło ok. 13% wszystkich zorganizowanych szkoleń. W porównaniu do lat poprzednich dane te wyglądają następująco:

- 2020 r. – 160 kursów
- 2019 r. – 207 kursów
- 2018 r. – 206 kursów
- 2017 r. – 405 kursów
- 2016 r. – 219 kursów
- 2015 r. – 353 kursy
- 2014 r. – 373 kursy
- 2013 r. – 447 kursów
- 2012 r. – 484 kursy
- 2011 r. – 465 kursów.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – KURSY KWALIFIKACYJNE

Kursami z największą liczbą uczestników w 2020 roku były kursy w dziedzinach pielęgniarstwa:

- rodzinnego dla pielęgniarek
- operacyjnego dla pielęgniarek
- anestezjologicznego i intensywnej opieki
- operacyjnego dla położnych.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – SPECJALIZACJE

- **Szkolenie specjalizacyjne** zwane **specjalizacją** jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z art.10c ust. 3 ustawy z dnia 5 lipca 1996r. O zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1217 i Nr 219, poz. 1706) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę, położną specjalistycznych kwalifikacji w określonej dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia oraz tytuł specjalisty w tej dziedzinie.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – SPECJALIZACJE

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne Dz.U.2013.poz.1562

SPECJALIZACJE dla pielęgniarek mogą być prowadzone w dziedzinach pielęgniarstwa:

1. anestezyjologicznego i intensywnej opieki	7. opieki długoterminowej
2. chirurgicznego	8. opieki paliatywnej
3. geriatrycznego	9. pediatrycznego
4. internistycznego	10. psychiatrycznego
5. onkologicznego	11. ratunkowego
6. operacyjnego	12. rodzinnego.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – SPECJALIZACJE

Według danych publikowanych przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w latach 2002 – 2021 (pierwsze półrocze) tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa uzyskało 85 724 osoby.

Prawie 75 tys. z tej liczby stanowiły pielęgniarki, natomiast położne to 9 200 osób.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – SPECJALIZACJE

Ministerstwo Zdrowia opublikowało wykaz priorytetowych dziedzin specjalizacji dla pielęgniarek i położnych, które będą mogły uzyskać dofinansowanie w 2022 roku. Lista będzie podstawą do określenia tegorocznych przetargów.

- W 2022 roku 2525 pielęgniarek i położnych rozpocznie specjalizację.
- Dofinansowanie jednego miejsca szkoleniowego za cały okres trwania specjalizacji wyniesie nie więcej niż 3950 złotych.

EDUKACJA PODYPLOMOWA – SPECJALIZACJE

Liczba miejsc w poszczególnych województwach:

- dolnośląskie – 200 miejsc,
- kujawsko-pomorskie – 75 miejsc,
- lubelskie – 125 miejsc,
- lubuskie – 100 miejsc,
- łódzkie – 175 miejsc,
- małopolskie – 200 miejsc,
- mazowieckie – 325 miejsc,
- opolskie – 150 miejsc,
- podkarpackie – 150 miejsc,
- podlaskie – 75 miejsc,
- pomorskie – 150 miejsc,
- śląskie – 325 miejsc,
- świętokrzyskie – 125 miejsc,
- warmińsko-mazurskie – 100 miejsc,
- wielkopolskie – 150 miejsc,
- zachodniopomorskie – 100 miejsc.

STRUKTURA WIEKU ZATRUDNIONYCH PIEŁĘGNIAREK

LICZBA PIEŁĘGNIAREK ZATRUDNIONYCH WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WIEKOWYCH		
Przedział wiekowy	Liczba pielęgniarek	Udział %
21-30	13 020	5,5 %
31-40	18 988	8,1 %
41-50	49 308	21,0 %
51-60	84 444	36,0 %
61-70	57 037	24,3 %
pow. 70	11 868	5,1 %
	234 665	100 %
Źródło: CRPiP stan na 2022-04-30		

Najwięcej pielęgniarek mieści się w przedziale wiekowym **51-60 lat** stanowi to 36%.

Łącznie pielęgniarki powyżej **51 lat** **stanowią 65,5 %** zatrudnionych pielęgniarek w Polsce objętych analizą. Największą lukę pokoleniową można zaobserwować w przedziale wiekowym **21-40 lat** wynosi tylko **13,6 %**, pielęgniarek w wieku **21-30** jest tylko **5,5 %**.

DANE O ZATRUDNIONYCH PIEŁĘGNIARKACH I POŁOŻNYCH W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

Województwo	Liczba zatrudnionych	posiadające uprawnienia emerytalne	Średnia wieku pielęgniarek	Zmiany kadry w województwie od 2022 do 2030
Dolnośląskie	21 865	7 707	55,9	-4 270
Kujawsko-pomorskie	13 670	3 361	52,7	-2 191
Lubelskie	15 670	3 671	52,6	-478
Lubuskie	4 288	1 256	55,2	-941
Łódzkie	14 971	5 360	56,4	-1 558
Małopolskie	24 471	6 787	52,5	-1 815
Mazowieckie	40 049	12 738	54,3	-2 503
Opolskie	6 005	887	49,8	-883
Podkarpackie	15 817	2 739	49,3	-869
Podlaskie	8 563	2 615	53,3	-602
Pomorskie	11 645	2 971	53,6	-1 193
Śląskie	36 729	12 160	54,9	-5 472
Świętokrzyskie	8 669	1 714	51,7	11
Warmińsko-mazurskie	10 143	3 414	54,8	-1611
Wielkopolskie	21 582	5 959	53,2	-2 716
Zachodnio-pomorskie	9 967	3 049	54,4	-1 798
POLSKA	263 660	76 388	53,7	-28 889

W 2022 roku mimo uzyskania wieku uprawniającego do przejścia na emeryturę, pracuje aż **76 388** pielęgniarek i położnych.

Na chwilę obecną jest brak możliwości na zastępowalności dla tej grupy.

LICZBA PRAW WYKONYWANIA ZADOWU PIEŁĘGNIAREK WYDANYCH W LATACH 2019-2021

Łącznie w latach 2019-2021 wydano **15 923 PWZ**. Jest to stanowczo za mało do zastąpienia pielęgniarek które posiadają wiek emerytalny a wciąż są aktywne zawodowo.

Najmniej wydanych praw wykonywania zawodu występuje w województwie lubelskim oraz zachodniopomorskim.

Aby utrzymać obecny wskaźnik 5,2 pielęgniarek i położnych na 1 tys. mieszkańców należy zwiększyć liczby absolwentów do 10 tys. Rocznie.

Województwo	Liczba wydanych PWZ w latach 2019-2021
Dolnośląskie	877
Kujawsko-pomorskie	748
Lubelskie	1 465
Lubuskie	194
Łódzkie	984
Małopolskie	1 581
Mazowieckie	2 609
Opolskie	290
Podkarpackie	1 241
Podlaskie	619
Pomorskie	804
Śląskie	1 678
Świętokrzyskie	834
Warmińsko-mazurskie	567
Wielkopolskie	1 025
Zachodniopomorskie	407
Polska	15 923
Źródło: CRPiP stan na 2022-04-30	

BIBLIOGRAFIA

1. Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005 roku w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych Dz.U. UE. L.05.255.22 z późn. zm.
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym
3. Raport Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych „Pielęgniarka, Położna Zawody Deficytowe W Polskim Systemie Ochrony Zdrowia”, Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych, Warszawa 2022; https://nipip.pl/wp-content/uploads/2022/06/2022_Raport-NIPiP-struktura-wiekowa-kadr.pdf?fbclid=IwAR2aF6tX3X7TZ-sfcOkUqrCW2ycuAU-ZG6J7NGQo-zogdBhzuMF1rAglAeQ [dostęp: 26.08.2022]
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne Dz.U.2013.poz.1562
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych ordynowanych przez pielęgniarki i położne oraz wykazu badań diagnostycznych, na które mają prawo wystawiać skierowania pielęgniarki i położne Dz.U. 2018 poz.299
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. 2021 poz. 755 z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego Dz.U. 2017 poz. 497
8. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej Dz.U. 2019 poz. 1490
9. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz.U. 2022 poz. 1117